

GENSCHE WOORDE EN UITDRUKKIJNGE

Deel XXI

**kaak, kaak,
nen twiedekker!**

Gentse woorden & Uitdrukkingen

*Bijien geschart...
en getiekend deur*

Eddy Levis & Gill. Van Geert

Gij zij rap bij den bakker zulle!

Syn.: Gij zijd'uuk wakker bij den bakker": bijdehand zijn, oplettend zijn. Slapen als de muizen in 't meel. "Hij slaapt gelijk de meezen in 't muil".

"Zij slaepen gelyk den bakker in den trog en den mulder in 't meel"

(Almanak, november 1807)

't Zal kroake vande nacht

Syn.: "'t Zal vrieze da't kroakt; de wind zit in 't vriesgat; 't es vriesweere; 't vriest da't klettert (kletst); - da de stiene beste; da de grond invriest; 't vriest stiene uit d'irde (: aarde); 't vries kuste

(: korsten); 't vries keegels.

't Vries keegels in 't bedde" is dan weer iets heel anders. Dit wordt gezegd als men aan 't vrijen is.

Da es getiekend mee zuivere bakkerskoole

Syn.: "Boskoole, bluschkoole": houtskool. Verkoold hout in staafjes om mee te tekenen.

Vroeger verkreeg men houtskool door het verhitten van hout in een gesloten ruimte, zonder, of met uiterst beperkte luchttoevoer. De meest primitieve

manier is het branden in kuilen. Alhoewel zijn betekenis fel afgenomen is, wordt houtskool nog gebruikt in de metallurgie, als actieve kool in filters van o.a. aquaria en gasmaskers, in buskruit, als toevoeging bij veevoeders ter voorkoming van spijsverteringsstoornissen en als brandstof voor barbecues.

'k Zalle kik op niemand zinnen tien terte

Van zwaarlijvige personen zegt men: 'k Zoe nog nie te girren hên dat hij op mijnen tien zoe terte!"

Es da gien vuile tsiepmuile

Syn.: "Een jankbuize; een tsiepkonte; een tsieperigge; nen tsieper; een schriemuile; een schriemerigge; een schriemkonte; een schriemsmoel; es mij da een schriempartieje (een schriemijngge); hij es weere aan 't janke; 't es tsieperskirmesse; es mij da nen bletter (blekker, blitter); hij es aan 't bleire (: naar analogie met het blaten en mekkeren van schapen en geiten); 't es een bletgat; azuu nen bletzak van ne kleine; 't es een bletkonte, - een bletmuile; hij schriemt al de tranen uit zijn lijf; hij schriemt gelijk een kalf da zijn moeder verlooren hee; hij es schriemachtig; 't es ne schriemer; 't es een schriewerke; - ne lawijtmoaker; diene kleine zijn muile stoa noar 't tsiepe gelijk de koe heur klijnke noar 't zieke": zegt men van iemand die veel schreit.

"Schriem moar, manneke, al dadde schriemt en moede nie pisse!" (zie ook plaat 28).

Marie, gij zijt een benijtschijterigge

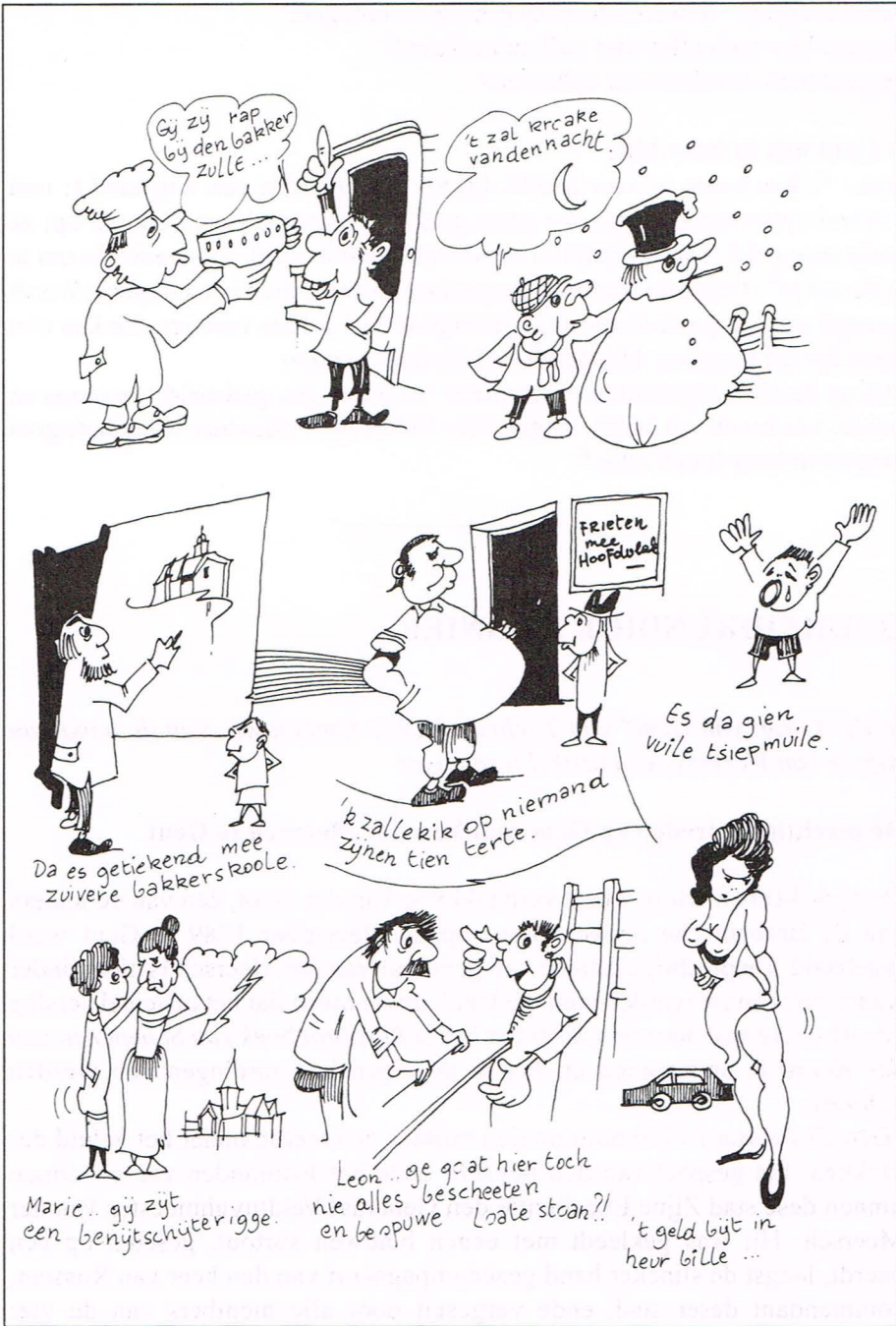
Syn.: "Ze luup mee de poepers; heur uuge droaje noar 't ol van heur gat van benijtigheid; Z'es benijt van heure schaduwe; 't es nen benijterik; 't es puur uit benijtigheid; nen benijtschijter (: man); heur gat nijpt toe; heur gat (konte, ol) sluit op een vuiste (een stopnoalde, een schîs); 't es nen broekschijter; ze kan mee heur gat (...) note kroake; ze doe (kakt, schijt) in heur broek (van benijtigheid); die benijt es zie overal spuuke (: spoken); ze krijgget dikkols (: dikwijls, vaak) benijt.

Fig.: Marie, je bent een bangerik.

Leon, ge gaat hier toch nie alles bescheeten en bespuwe loate stoan?!

Syn.: "Es dad hier nen boel, - ne santenboetiek (<Fr.: saint: heilige(nbeeldjes) en boutique: winkel), nen hannekesnest (: hanne = tamme ekster. Een ekster steelt allerlei blinkende niemendalletjes en deponeert ze in wanorde in zijn nest), nen hutsekluts, een verdestleweere (<Fr.: destruer, détruire: verwoesten), 't ès hier nen echte vuilbak, ne vuilhuup, ne vuilen boel."

Wie alles "bescheete en bespuwe" laat staan, verstaat de kunst om alles ""t

Plaat 27.

omterlavijten": in wanorde en overhoop te brengen.

Je gaat hier toch alles niet vuil achterlaten?

Je gaat toch opruimen en opkuisen?

't Geld bijt in heur bille

Syn.: "Z'hee goate in heur hande; hij zit gestraft mee een wijj'hand (: met iemand opgescheept zitten die geen geld kan sparen); 't moe almoal op; ze smijt mee geld; 't geld brandt in heure zak (heur hande); 't es gemoakt om te rolle zei ze" (Gezegde waarmee de geldverkwisters zich verschonen): Wordt gezegd van een persoon die zeer geneigd is zijn geld te verteren. Ze kan niet laten het uit te geven. Het geld smelt in haar handen.

Het op de plaat afgebeelde vrouwmens "ès nogal goe gedroaid van uures en puute, 't ès broek vol billen, teegen heur billen ès 't kalfsvlies, z'hee twie goei hespen in heur broek zitte."
